

Forskarutbildning vid Högskolan för scen och musik

Allmänt

Forskarutbildningen innebär fyra års heltidsstudier och utgör den tredje och sista utbildningsnivån vid universitet och högskola efter kandidat och master. Föreskrifter rörande utbildning på forskarnivå återfinns i Högskoleförordningen (SFS 1993:100).

En doktorand är, oavsett försörjningssätt, anställd vid HSM och garanteras en arbetsplats med dator och annan nödvändig utrustning. Doktoranden tilldelas också en huvudhandledare och en bihandledare. Vidare finns en examinator som övergripande ska följa doktorandens utbildning och bl.a. godkänna individuella studieplaner, se nedan. Studierektor för forskarutbildningen är personalansvarig.

Forskarutbildningen är formellt och anställningsmässigt knuten till institutionen HSM. Vid Konstnärliga fakulteten, som HSM är en del av, finns en gemensam forskarskola för hela fakulteten. Forskarskolan arrangerar gemensamma kurser, seminarier, doktoranddag, handledarutbildningar m.m. HSM medverkar även i GU:s gemensamma forskarskola CUL, Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning.

Doktorand antagen till forskarutbildningen har rätt att avbryta sina studier och avsluta sin utbildning med licentiatexamen istället för med doktorsexamen.

Forskarutbildningsämnen

Vid HSM finns fyra forskarutbildningsämnen:

- musikpedagogik
- estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap¹
- musikalisk gestaltning med följande alternativa ämnesinriktningar
 - interpretation
 - komposition
 - improvisation
 - teori med inriktning mot improvisation
- scenisk gestaltning.

¹ Ämnet ingår även i GU:s fakultetsgemensamma forskarutbildning CUL, Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning.

För varje forskarutbildningsämne finns en allmän studieplan som är godkänd och antagen av fakultetsstyrelsen. De allmänna studieplanerna finner du på sidan för respektive forskarutbildningsämne.

Forskarutbildningens seminarier och litteraturstudier, sker till övervägande del på engelska.

Forskarutbildningsämnena musikalisk gestaltning och scenisk gestaltning har två examensmöjligheter, dels som filosofie doktor, dels som konstnärlig doktor. Se vidare deras allmänna studieplaner.

Finansiering

Doktorand vid svenskt universitet måste ha en garanterad inkomst under hela sin utbildningstid. I normalfallet sker detta genom en doktorandanställning som utlyses i samband med att en utbildningsplats i forskarutbildningen utlyses. Doktorand kan också antas som s.k. *samverkansdoktorand* med annan försörjning än som doktorandanställd. Person med pension räknas som inkomsttryggad och kan antas som forskarstuderande. Oavsett försörjningssätt krävs att doktoranden godkänns i en särskild prövning.

Doktorandanställning

En doktorandanställning är tidsbegränsad till fyra års heltidsstudier. Studierna kan också bedrivas på deltid, dock lägst 50 %, varvid doktoranden går ner i anställningens omfattning. Vid deltidstudier förlängs anställningstiden i motsvarande grad så att den totala anställningstiden alltid motsvarar fyra års anställning till 100 %.

Lönen (bruttolönen) för en doktorand är vid anställningens början (gäller 2020) 26 875 SEK. När halva anställningstiden har passerats, och om doktoranden kan anses ha fullföljt hälften av utbildningens kurser och övriga moment, höjs lönen till 29 450 SEK. På motsvarande sätt höjs lönen till 31 900 SEK vid 80 %.

Samverkansdoktorand

En samverkansdoktorand ska ha en garanterad inkomst som täcker hela forskarutbildningen, dvs. fyra års heltidsstudier. En sådan garanterad inkomst kan vara från den sökandes arbetsgivare som medger att den sökande tillåts bedriva en forskarutbildning inom sin anställning till en omfattning av lägst 50 % och att arbetsgivaren garanterar lönen under samma tid. En sådan överenskommelse ska styrkas genom ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och Göteborgs universitet.

En icke svensk samverkansdoktorand kan också ha sin inkomst garanterad genom statliga stipendier enligt vissa bilaterala avtal som ett lands regering kan upprätta med Sverige.

Lönen för en samverkansdoktorand måste minst vara i samma nivå som en doktorandanställning och följa samma löneutveckling vid 50 och 80 %.

Behörighet

För att antas till forskarutbildning krävs att den sökande uppfyller kriterierna på såväl grundläggande som särskild behörighet. För närmare information om behörighet, se de allmänna studieplanerna för respektive forskarutbildningsämne.

Utllysning

Utllysning av platser till forskarutbildningen vid HSM annonseras på HSM:s hemsida samt med särskilda utskick via nyhetsbrev etc. Utlysningen pågår under minst tre veckor. Du kan prenumerera på konstnärliga fakultetens nyhetsbrev och då få fortlöpande information om aktuella utlysningar: <http://konst.gu.se/utbildning/Utbildning+på+forskarnivå>

Ansökan

Sökande till forskarutbildningen lämnar sin ansökan enligt de instruktioner som anges i annonseringen. Ansökan sker oftast elektroniskt till Göteborgs universitet.

Förutom dokument som styrker behörighetskraven ska också en plan på det tänkta forskningsprojektet presenteras samt, för sökande till den konstnärliga forskarutbildningen, arbetsprov. Innehållet i arbetsplanen kan se olika ut beroende på vilket ämne som avses. Forskarutbildningsansvariga (se nedan) vid HSM kan ge mer information om detta.

Samverkansdoktorand

Om en sökande har finansiering som skulle medge antagning som samverkansdoktorand, ska den sökande genomgå samma antagningsförfarande med granskning av behörigheter och projektplan som sökande till allmänna utlysningar. Antagning av samverkansdoktorand kan ske närhelst de finansiella förutsättningarna finns klara och görs under förutsättning att de ekonomiska förutsättningarna är uppfyllda.

Antagning

Granskning av ansökningarna görs av en grupp sakkunniga vid institutionen. Även externa sakkunniga används i granskningsarbetet. Ett mindre antal sökande kallas till intervjuer, och efter en sammanfattande bedömning bestäms en rangordning av de sökande.

Beslut om doktorandantagning kan ej överklagas.

Forskarutbildningen

I de allmänna studieplanerna ges övergripande information om målet med utbildningarna, utbildningarnas uppläggning avseende kursdel och avhandlingsdel, dvs. det specifika forskningsprojektet, examinationer etc.

Handledning

Doktorander tilldelas handledningsresurser i form av huvudhandledare och bihandledare. Huvudhandledaren är anställd vid HSM och har huvudansvaret för att föra doktoranden framåt i forskarutbildningen inklusive avhandlingsprojektet. Huvudhandledaren har avsatt 5 % av en heltidsanställning för detta. Bihandledare kan vara flera beroende på den särskilda inriktning som avhandlingsarbetet har. Resursen är 3 % av en heltidsanställning och kan delas upp på flera bihandledare.

Individuell studieplan, ISP

Huvudhandledaren och doktoranden ska gemensamt utarbeta en individuell studieplan (ISP) som uppdateras minst en gång per läsår, under hösten. I denna planeras forskarutbildningen i stort inklusive avhandlingsarbetet. I och med att ISP regelbundet uppdateras förs också löpande in vilka kurser och övriga moment som har avklarats i forskarutbildningen.

ISP är ett viktigt dokument för såväl doktorand som institutionen HSM, då det utgör ett gemensamt avtal om hur forskarutbildningen planeras samt en uppföljning av vad som har skett.

Kurser

Kurser i doktorandutbildningen varierar mellan de olika forskarutbildningsämnena, se vidare de allmänna studieplanerna. Konstnärliga doktorander (dvs. doktorander i musikalisk eller scenisk gestaltning) följer vissa obligatoriska kurser som ges inom fakultetens forskarskola tillsammans med konstnärliga doktorander vid Högskolan för design och konsthantverk samt Akademin Valand. CUL-doktorander läser vissa gemensamma kurser tillsammans med övriga CUL-doktorander vid Göteborgs universitet.

Det finns också stora möjligheter till egna val av kurser, såväl inom Göteborgs universitet som vid andra lärosäten.

Seminarier

En viktig och obligatorisk del i utbildningen är seminarierna där litteratur kan granskas men också avhandlingstexter diskuteras.

Avhandlingsprojekt

För att bli godkänd som fil. dr eller konstnärlig doktor måste dels kraven i kursdelen vara godkänd, dels avhandlingen godkänd. Avhandlingen är en redovisning av ett forskningsprojekt och skall presenteras i form av en tryckt text i bokform. Förutom som bok kan också projektet redovisas med dokumenterat ljud och bild, t.ex. i CD-/DVD-format eller på en hemsida.

För framställningen av avhandlingen med bok och eventuella övriga media anslås ekonomiska medel som också ska täcka kostnader för disputationen, se nedan.

Driftsbidrag

Doktorander erhåller förutom arbetsplats och datorutrustning också vissa driftsbidrag som kan – efter samråd med huvudhandledare – användas för kostnader förknippade med forskningsprojektet.

Etapppseminarier

Som ett led i progressionen av avhandlingsarbetet arrangeras etappseminarier vid 25 %, 50 % och 80 % av genomfört avhandlingsarbete. Vid etappseminarierna bjuds en extern granskare in, som har till uppgift att granska det uppnådda resultatet i syfte att hjälpa doktoranden inför det fortsatta arbetet. Vid slutfasen av färdigställandet av avhandlingen arrangeras också ett slutseminarium med samma syfte som etappseminarierna, varefter en sista finjustering av texten kan göras.

Disputation

När avhandlingen är klar för publicering planerar huvudhandledaren disputationen, varvid opponenter och betygsnämnd utses. Disputationen ska godkännas av fakultetens dekan. Särskilda medel ställs till förfogande för detta och för att publicera avhandlingen. Doktoranden får hjälp av studierektorn för forskarutbildningen att omforma avhandlingsmanuskriptet till en bok samt med eventuellt övrig produktion av CD, DVD.

Konstnärliga doktorander kan välja att låta en konstnärlig gestaltning vara en del av disputationen.

Vid disputationsakten ska opponenter utifrån ett vetenskapligt och/eller konstnärligt perspektiv kritiskt granska den avhandling som läggs fram för att bli godkänd som doktorsavhandling. Efter opponenterens granskning och utfrågning erbjuds betygsnämndens ledamöter samt övriga närvarande komplettera med ytterligare frågor. Efter disputationsakten överlägger betygsnämnden om betyget godkänd eller underkänd. Vid detta sammanträde får också opponenter och huvudhandledare närvara. Dessa äger yttranderätt men ej rösträtt.

Examen

När avhandlingen är godkänd och kraven på kurser och övriga moment är uppfyllda, kan doktoranden ansöka om att få ut sin doktorsexamen.

GU:s doktorandregler

Se också *Regler för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna*, som informerar om rättigheter och skyldigheter för såväl doktoranden som Göteborgs universitet:
http://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1648/1648866_doktorandregler--slutlig-170515.pdf

Kurser i forskarutbildningen, obligatoriska och frivilliga

Musikpedagogik, totalt 90 hp

- Introduktionskurs, 15 hp. (Att kartlägga forskningsfältet (musik, scen, pedagogik), 15 hp),
- Kurser ingående i konstnärliga fakultetens övergripande kurser, 15 hp
- Kurser i forskningsmetodik (15 hp)
- Valbara kurser (se studieplanen), 45 hp

Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap, totalt 90 hp

- Estetiskt lärande, 7,5 hp
- Valbara teori- och metodkurser, 30 hp
- Fördjupning i anslutning till ämnet, 22,5 hp
- Obligatoriska kurser ingående i CUL:s forskarskola, 30 hp

Musikalisk gestaltning, totalt 60–90 hp

- Att kartlägga forskningsfältet (musik, scen, pedagogik), 7,5 eller 15 hp, valbar
- Obligatoriska kurser, vid konstnärliga fakultetens forskarskola

Scenisk gestaltning, totalt 60–90 hp

- Att kartlägga forskningsfältet (musik, scen, pedagogik), 7,5 eller 15 hp, valbar
- Obligatoriska kurser, vid konstnärliga fakultetens forskarskola

Obligatoriska kurser, konstnärliga fakultetens forskarskola

- Baskurs 1: Skrivkurs, 7,5 hp
- Baskurs 2: Metodkurs, 7,5 hp
- Baskurs 3: Orientering i fältet konstnärlig forskning, 7,5 hp
- Baskurs 4: Verka och kommunicera i en tvärvetenskaplig forsknings-miljö, 7,5 hp

Länk: <http://konst.gu.se/utbildning/Utbildning+p%C3%A5+forskarniv%C3%A5/doktorandkurser>

Obligatoriska kurser, forskarskolan CUL (Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap)

- Kurs 1: Perspektiv på bildning och utbildning, 7,5 hp
- Kurs 2: Utbildningsvetenskap, kunskapsbildning och lärande, 7,5 hp
- Kurs 3: Forskningstraditioner, forskningsetik och vetenskapsteori, 7,5 hp
- Kurs 4: Kvalitativa metoder i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp
 - Kvantitativa metoder i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp
 - Metodologiska utmaningar i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp
- Länk: <http://cul.gu.se/kurser>

Forskarutbildningsansvariga för de olika ämnena

Musikalisk gestaltning: prof. Maria Bania, maria.bania@hsm.gu.se

Scenisk gestaltning: prof. Cecilia Lagerström, cecilia.lagerstrom@hsm.gu.se

Musikpedagogik och Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap: prof. Monica Lindgren, monica.lindgren@hsm.gu.se